

31.12.2008

Dnro 278/4/07

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Kristian Holman

VANGIN KURINPITOASIAN KÄSITTELY

1 KANTELU

A arvosteli 10.1.2007 eduskunnan oikeusasiamiehelle osoittamassa kirjeessään avovankilaosaston menettelyä avolaitoksesta suljettuun vankilaan siirtämistä koskevassa asiassa. A katsoi, että hänen siirtämisensä suljettuun vankilaan oli aiheeton eikä siirrosta annettu kirjallista päätöstä.

---

3 RATKAISU

3.1 Tapahtumista

A kertoi kantelukirjoituksessaan osallistuneensa avovankilassa järjestetyille atk-kurssille. A ei ollut läpäissyt ensimmäisellä yrityksellä kurssilla järjestettyä koetta ja hän oli kertomansa mukaan tiedustellut kurssin opettajalta, missä kohti koetta hän oli tehnyt virheitä. Myöhemmin hänelle oli kerrottu avovankilasta suljettuun vankilaan siirtämisen yhteydessä, että hän olisi kysellyt kokeessa tekemistään virheistä aggressiiviseen sävyyn. Kirjoituksessaan A kiistää, että hän olisi millään tavoin käyttänyt aggressiivisesti ja katsoo näin ollen siirtonsa avovankilasta tapahtuneen aiheettomasti.

Kurssin opettajana toiminut B on laatinut tapahtuneen johdosta kirjallisen raportin vankilalle, jossa hän toteaa tapahtuneesta kokeiden palautustilaisuudesta kokeen läpäisseiden henkilöiden nimet lueteltuaan mm. seuraavasti: "*Olin koepapereiden kanssa kiertämässä luokkaa kuten yleensäkin, kun käyn kunkin kokeessa epäonnistuneen oppilaan kanssa läpi korjaamani virheet, joita kokeessa on ollut. En ollut vielä kyseisen oppilaan kohdalle menossa, kun hän alkoi isoon ääneen vaatia, että nyt annat sen hänen koelevykkeensä hänelle. Oppilas vaati silmät palaen, että hän haluaa itse näyttää, ettei hänen kokeensa sisällä virheitä. Sanoin, etten anna levykettä hänelle itselleen, vaan me voimme katsoa hänen levykkeellään olevat virhekohdat yhdessä myöhemmin. Tarkoitukseni oli suorittaa kierrokseni luokassa ensin, mutta (kantelija A) oli raivostuneen oloinen ja vaati minua osoittamaan virheet heti. Hän väitti minun tehneen virheet hänen koelevykkeelleen tahallani, koska olen ottanut hänet silmätikukseni - - -. Aioin kyllä näyttää hänelle nuo virheet omalla tietokoneellani ja kävelinkin omaa pöytääni kohti, kun oppilas hyvin vauhdikkaasti tuli tietokoneeni viereen (en muista varmasti istuiko hän opettajan tuoliin vai mihin), läimäytti pöytää ja sanoi, että nyt näytät ne virheet, joita siellä ei ole. Tilanteesta häkeltyneenä näytin virheelliset kohdat levykkeeltä, mutta hän ei tuntunut tajuavan asiaa vieläkään. Hänen mielestään siellä ei ollut virheitä ja jos oli, minä olin ne sinne laittanut". Sittemmin tilanne oli rauhoittunut A:n palattua paikalleen.*

Vankilan apulaisjohtaja C kertoo kantelun johdosta antamassaan selvityksessä, että A:ta oli kuultu 12.12.2006 kyseisestä sopimattomasta käyttäytymisestä opettajaa kohtaan. Apulaisjohtaja D oli esitellyt asian tuolloin vankilan johtajan sijaisena toimineelle C:lle A:n ollessa läsnä asian käsittelyssä. C kertoo, ettei hän käsitellyt asiaa kurinpitoasiana eikä määrännyt A:lle mitään kurinpidollista seuraamusta, vaan määräsi A:n välittömästi siirrettäväksi avovankilaosastolta suljettuun vankilaan. C kertoo siirtonsa perustuneen vankeuslain 6 luvun 2 §:n 5 kohtaan eli "turvallisuuden takaamiseksi". Siirtopäätöksestä ei tarvinnut antaa oikaisuvaatimusosoitusta. A sai kopion siirtopäätöksestä ja hänelle kirjoitettiin välittömästi passitus suljettuun vankilaan.

3.2

Oikeusohjeet

Vankeuslain 6 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan vanki voidaan siirtää avolaitoksesta suljettuun vankilaan, jos:

- 1) vanki syyllistyy rikokseen, jota ei rikoslain 2 luvun 13 §:n mukaan saa käsitellä kurinpitomenettelyssä taikka syyllistyy tämän lain 15 luvun 3 §:ssä tarkoitettuun järjestysrikkomukseen;
- 2) vanki kieltäytyy osallistumasta rangaistusajan suunnitelman mukaiseen toimintaan taikka ei muutoin sovellu avolaitoksessa järjestettävään tai avolaitoksen hyväksymään toimintaan;
- 3) vanki kieltäytyy 16 luvun 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua päihteettömyyden valvonnasta;
- 4) vanki vangitaan muun rikoksen johdosta tai hänen todetaan ennen avolaitokseen tuloaan syyllistyneen rikokseen, jonka johdosta 1 §:n 3 kohdassa tarkoitettut edellytykset eivät enää täyty;
- 5) siirtäminen on perusteltua vangin tai muun henkilön turvallisuuden takaamiseksi tai rikollisen toiminnan estämiseksi;
- 6) täytäntöön pantavaksi tulee uusi vankeusrangaistus tai sakon muuntorangaistus ja 1 §:ssä tarkoitettut edellytykset eivät tämän johdosta enää täyty; tai
- 7) vanki sitä pyytää.

Säännöksen 2 momentin mukaan vanki voidaan välittömästi siirtää suljettuun vankilaan siksi ajaksi, jonka 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua rikoksen esitutkintaan saattaminen tai järjestysrikkomuksen selvittäminen vaatii. Vanki voidaan siirtää suljettuun vankilaan myös 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettujen edellytysten selvittämiseksi.

Vankeuslain 6 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan vangin siirtämisestä aluevankilassa päättää sijoittajayksikön johtaja, jollei hän ole siirtänyt päätösvaltaa asiassa rangaistusajan suunnitelmassa nimetyille vankilan johtajalle. Jos vanki siirretään toiseen aluevankilaan, siirto edellyttää vastaanottavan aluevankilan sijoittajayksikön johtajan suostumusta.

Vankeuslain 15 luvun 2 §:n mukaan vangin on noudatettava vankilan järjestyssääntöä sekä vankilan henkilökunnan antamia kehotuksia ja käskyjä. Vangin on käyttäydyttävä vankilan henkilökuntaa sekä muita vankeja ja henkilöitä kohtaan asiallisesti.

Vankeuslain 15 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan vangille voidaan määrätä kurinpitovankilaan siirto, jos vanki syyllistyy järjestysrikkomukseen. Järjestysrikkomuksia ovat mm. vankeuslaissa tai sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa taikka niitä täsmentävässä Rikosseuraamusviraston määräyksessä annettujen säännösten rikkominen (3 kohta).

Vankeuslain 15 luvun 9 §:n mukaan järjestysrikkomus on selvitettävä viipymättä. Järjestysrikkomuksen tapahduttua on toimitettava puolueeton ja tasapuolinen tutkinta, jossa rikkomus selvitetään sen laadun ja vakavuusasteen edellyttämällä tavalla (1 momentti). Asiaan osallisia ja tarpeen mukaan

myös muita henkilöitä on kuultava. Tutkinta on suoritettava siten, ettei ketään aiheuttomasti saateta epäilyksen alaiseksi (2 momentti).

Vankeuslain 15 luvun 11 §:n mukaan järjestysrikkomusta selvitetäessä vankia on kuultava. Vangille on varattava tilaisuus valmistella puolustustaan ja esittää näyttöä oman selvityksensä tueksi.

3.3

Lausuntojen sisältöä

Vankilan johtaja E kertoo kantelun johdosta antamassaan lausunnossa, että nykyisin (vangin) siirtoasia käsitellään siten, että Kestilän avovankila-osastolta tehdään sijoittajayksikölle vankilan esitys vangin siirtämisestä suljettuun laitokseen. Sijoittajayksikkö tekee asiassa päätöksen, joka annetaan kirjallisesti tiedoksi vangille. Mikäli siirto tapahtuu järjestysrikkomuksen vuoksi (vankeuslain 6 luvun 2 §:n 1 kohta) vangille annetaan päätöksen mukana oikaisuvaatimusohjeet. Mikäli siirto tapahtuu vangin tai muun henkilön turvallisuuden takaamiseksi (vankeuslain 6 luvun 2 §:n 5 kohta), muutoksenhakuoikeutta ei ole eikä oikaisuvaatimusohjeita liitetä päätökseen. Itse järjestysrikkomus käsitellään kurinpitoasiana, josta annetaan erillinen kurinpitopäätös oikaisuvaatimusohjeineen.

E toteaa, että A:n siirtoasiaa käsiteltäessä ovat menettelytavat olleet uuden vankeuslain voimaantulon jälkeen vielä vankiloissa epäselviä. A:n siirtopäätös oli tehty väärällä lomakkeella, joten päätös oli kurinpitopäätöksen nimellä, vaikka kyseessä oli sijoittelupäätös. Tästä päätöksestä oli A:lle annettu oma kappale, mutta ei oikaisuvaatimusohjetta, koska siirtopäätös oli tehty vankeuslain 6 luvun 2 §:n 1 momentin 5 kohdan perusteella, jolloin muutoksenhakuoikeutta ei ollut. Päätöstä tehtäessä vankilalla oli vielä sellainen käsitys, että koska avovankilaosasto on vankilan osasto, voidaan siirtopäätös tehdä vankilan sisäisenä päätöksenä. Tämä oli E:n mukaan ollut (vankeuslain 1.10.2006 tapahtuneen voimaantulon) alkuvaiheessa myös sijoittajayksikön kanta asiassa.

Aluevankilan lausunnossa todetaan, että opettaja B:n raportin perusteella A:n voidaan todeta syyllistyneen vankeuslain 15 luvun 2 §:n vastaisesti epäasialliseen käytökseen vankilan opettajaa kohtaan käyttäytymällä aggressiivisesti korottamalla ääntään ja vaatiessaan välittömästi opettajan pöytään kädellä lyöden kokeensa virheiden selvittämistä odottamatta vuoroaan, vaikka opettaja oli luvannut käydä kokeen hänen kanssaan myöhemmin. Vaikka A ei ole aiemmin uhannut kyseistä opettajaa (oltuaan vain muutaman päivän opetuksessa mukana), ei hänen käytöksensä ole ollut avolaitokseen sopivaa ja sitä voidaan pitää riittävänä perusteena siirtää hänet tarkemmin vartioituun vankilaan. Lausunnossa todetaan edelleen, että avovankilaosastolla ei ole opetustilanteissa paikalla vartijoita, mikä on tyypillistä avolaitokselle. Ylimääräistä riskiä ei voida ottaa siitä, että kurssien vetäjät, jotka eivät ole vartijatehtävissä, olisivat uhattuna vankien taholta näiden uhkaavan tai asiattoman käytöksen johdosta. Aluevankilan näkemyksen mukaan A:n siirtämiselle avolaitoksesta suljettuun vankilaan on ollut olemassa vankeuslain 6 luvun 2 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaiset perusteet.

Lausunnon mukaan A oli 12.12.2006 saanut tiedoksi kurinpitopäätös-nimisen asiakirjan, jossa oli mainittu, että hänet siirretään avolaitoksesta suljettuun laitokseen sekä se, mihin säännökseen siirto perustui ja syy siirrolle. Aluevankilan mukaan päätös oli siltä osin puutteellinen, että siitä ei ilmennyt, mihin laitokseen A oli päätetty siirtää. Lisäksi päätöksen nimen ei olisi pitänyt olla "kurinpitopäätös", koska tosiasiallisesti kyse oli vangin siirtämisestä koskevasta päätöksestä.

Lausunnossa todetaan edelleen, että A:n todettiin syyllistyneen järjestysrikkomukseen. Kun vankia epäillään järjestysrikkomuksesta, on asia lähtökohtaisesti käsiteltävä vankeuslain 15 luvun mukaisesti kurinpitoasiana: tehdään ilmoitus, kuullaan epäiltyä ja tarvittaessa muita henkilöitä, tehdään ratkaisu kurinpitoasiassa lain mukaisessa kurinpitokäsittelyssä ja päätös annetaan todisteellisesti tiedoksi

vangille oikaisuvaatimuksineen. Vasta tässä menettelyssä todettua syyllistymistä rikkomukseen voidaan pitää sellaisen päätöksen perusteena, joka edellyttää todettua syyllistymistä järjestysrikkomukseen. Tällainen päätös on mm. avolaitoksesta suljettuun vankilaan siirto järjestysrikkomuksen perusteella. Johtopäätöksenään aluevankila katsoo, että kyseinen tapaus olisi tullut käsitellä vankeuslain 15 luvun 3 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisena järjestysrikkomuksena, kun A:ta epäiltiin vankeuslain 15 luvun 2 §:ssä annettujen säännösten rikkomisesta. Menettelytapa ei ole ollut vankeuslain mukainen. Tämä ei lausunnon mukaan kuitenkaan tosiasiallisesti heikentänyt tai huonontanut A:n oikeusturvaa tai asemaa, sillä ratkaisu oli sisällöltään ollut vankeuslain 6 luvun 2 §:n mukainen ja tähän ratkaisuun olisi päädytty joka tapauksessa.

3.4

Kannanotto

3.4.1

Avolaitoksesta suljettuun vankilaan siirtämistä koskeva menettely

Ensinnäkin totean, että vangilla ei ole ehdotonta oikeutta avolaitospaikkaan. Mikäli vangille annetaan avolaitosmääräys, se voidaan peruuttaa ja vanki voidaan siirtää avolaitoksesta suljettuun vankilaan mm. vangin olosuhteiden muututtua tai vangin oman käytöksen vuoksi. Vanki voidaan siirtää toiseen vankilaan, vaikka hän vastustaisi siirtoa.

Saadun selvityksen perusteella on ilmeistä, että A:n on epäilty syyllistyneen järjestysrikkomukseen epäasiallisesti katsottavalla käyttäytymisellään avovankilassa järjestetyn atk-kurssin opettajaa kohtaan.

A:n siirtäminen avolaitoksesta suljettuun vankilaan tehtiin vankeuslain 6 luvun 2 §:n 1 momentin 5 kohdan nojalla, koska siirtämisen katsottiin olevan perusteltua muun henkilön turvallisuuden takaamiseksi tai rikollisen toiminnan estämiseksi. Vankeuslakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 263/2004, s. 156) on todettu, että siirtäminen edellyttäisi, että siirtoon on olemassa perusteltu syy. Tällainen perusteltu syy voi liittyä mm. vangin uhkaukseen tai uhkaavaan käytökseen. Laissa tarkoitella "muulla henkilöllä" tarkoitetaan vankilan henkilökuntaa ja ulkopuolisia henkilöitä. Pykälän 5 kohdan soveltaminen ei välttämättä edellyttäisi, että vanki olisi jo ryhtynyt rikolliseen toimintaan.

A:ta koskevasta kurinpitopäätökseksi otsikoidusta ja 12.12.2006 päivätystä asiakirjasta ilmenee, että A:n on todettu syyllistyneen uhkaavaan käytökseen. Päätöksen perusteluiksi on kirjattu seuraavaa: "*Vankilan järjestyssääntöjen rikkomiseen ja uhkaavaan käyttäytymiseen henkilökuntaa kohtaan VL 15 luku 3 § momentti. Siirretään avolaitoksesta suljettuun laitokseen 6 luku 2 § 5 kohta*". A on kuultu samana päivänä ja hänen kuulemisestaan on laadittu kuulemispöytäkirja (44/2006/Pev/A). Kuulemisessa on A:lle esitetty hänen käyttäytymisestään tehdyt väitteet sekä tiedusteltu, oliko hän tietoinen laitoksen järjestyssääntöjen sopimatonta käyttäytymistä koskevista säädöksistä. Lisäksi samassa yhteydessä oli tiedusteltu A:n kantaa mahdollisesta avolaitosmääräyksen peruutusesityksestä.

Totean, että vangin siirtäminen avolaitoksesta suljettuun vankilaan voitapahtua vankeuslain 6 luvun 2 §:n 5 kohdan nojalla, mikäli hänen käyttäytymisensä antaa siihen aihetta. A:n tapauksessa hänen käyttäytymisensä katsottiin kuitenkin (myös) täyttävän järjestysrikkomuksen tunnusmerkistön ja tähän järjestysrikkomukseen syyllistymistä käytettiin hänen siirtämisensä perusteena.

Päätöksen perusteluihin ja ilmitulleeseen selvittämismenettelyyn suhtaudun kuitenkin eräiltä osin kriittisesti jäljempänä esitetyin perustein.

Rikosprosessissa noudatetun syyttömyysolettaman mukaan jokaista rikoksesta syytettyä on pidettävä syyttömänä, kunnes hänen syyllisyytensä on näytetty toteen. Vankeuslakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 263/2004, s. 192) on todettu, että järjestysrikkomuksen selvittäminen on pienimuotoista esitutkintaa ja että siinä tulisi noudattaa syyttömyysolettamaa siten, ettei vankia tulisi kohdella syyllisenä ennen kuin rikkomus tai tapahtuma on kokonaisuudessaan selvitetty. Järjestysrikkomuksen kyseessä ollessa tiedon oikeellisuuteen kuuluu olennaisena osana se, onko syyllisyys jo todettu asianmukaisessa tutkinnassa. Kurinpitokäsittelyyn kuuluu myös se, että päätös annetaan tiedoksi vangille oikaisuvaatimusosoituksineen.

Perustuslain 21 §:ään sisältyvä hyvän hallinnon vaatimus edellyttää viranomaisen huolehtivan asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä. Mikäli vankeinhoitoviranomainen katsoo vangin käyttäytymisen täyttävän järjestysrikkomuksen tunnusmerkistön, ja ryhtyy selvittämään tapahtunutta, tulee asianmukainen selvittäminen näkemykseni mukaan toteuttaa vankeuslain 15 luvun 9 §:n mukaisessa menettelyssä. Sinänsä tämän tapauksen selvittämisessä on viitteitä siitä, että asian selvittely oli alkanut asianmukaisesti: asiassa oli laadittu ilmoitus kurssin opettajan tapahtuneesta lausunnan perusteella ja A:ta oli kuultu asiassa. Sittemmin aloitetun järjestysrikkomuksen selvittäminen oli kuitenkin päätetty tai keskeytetty ilman että asiassa oli määrätty kurinpitorangeistuksesta ja tätä päätöstä oli annettu A:lle tiedoksi muutoksenhakuohjauksineen, vaikka A:n katsottiin syyllistyneen tutkittavana olleeseen rikkomukseen.

Kuten aluevankilan lausunnossa on todettu, vasta tässä menettelyssä (kurinpitoasian käsittely) todettua syyllistymistä rikkomukseen voidaan pitää sellaisen päätöksen perusteena, joka edellyttää todettua syyllistymistä järjestysrikkomukseen. Tällainen päätös on avolaitoksesta suljettuun vankilaan siirto järjestysrikkomuksen perusteella.

Ilmi tullut menettely ei näin ollen ole kokonaisuudessaan täyttänyt lain edellyttämää vaatimusta kurinpitoasian käsittelylle. Tosin vankilan apulaisjohtaja C toteaa, ettei hän käsitellyt A:n asiaa lainkaan kurinpitoasiana. Selvityksen valossa C:n näkemystä asian käsittelyn luonteesta on mielestäni pidettävä kyseenalaisena; Selvityksen perusteella ja C:n näkemyksestä poiketen asiaa oli kokonaisuudessaan käsitelty kurinpitoasiana järjestysrikkomuksen selvitysmenettelyineen lukuun ottamatta selvitysmenetelyn päättävää kurinpitorangeistuksen määräämistä. Nähdäkseni C:n tekemä päätös oli niin ikään perustunut järjestysrikkomuksen selvittelyssä kertyneeseen asiakirja-aineistoon.

Kantelunalaisessa asiassa noudatetulla menettelytavalla on merkitystä erityisesti vangin muutoksenhakuoikeuden kannalta. Siirtäminen avolaitoksesta voi tapahtua vankeuslain 6 luvun 2 §:ssä mainitun perusteella. Laissa säädetään muutoksenhakuoikeudesta vain 6 luvun 2 §:n 1 momentin 1–3 kohtien perusteella tehdyistä siirtopäätöksistä. Sen sijaan 1 momentin 4–7 kohtien perusteella tehtyihin siirtopäätöksiin ei ole vankeuslain mukaan muutoksenhakuoikeutta. A:lla ei näin ollen ole ollut muutoksenhakuoikeutta häntä koskevaan siirtopäätökseen.

Kuten edellä käy ilmi, kyseinen peruste avolaitoksesta suljettuun vankilaan siirtämiselle olisi sinänsä ilmitulleen kaltaisessa tapauksessa hyväksyttävä, mutta vain siinä tapauksessa, mikäli siirtooperusteena ei ole vangin tutkittu ja todettu syyllistyminen järjestysrikkomukseen. Mikäli järjestysrikkomukseen syyllistymistä käytetään siirron perusteena, tulisi siirron näkemykseni mukaan tapahtua vankeuslain 6 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella, jossa nimenomaan todetaan siirron edellytyksenä syyllistyminen järjestysrikkomukseen.

Näin ollen asianmukainen menettelytapa A:n tapauksessa olisi ollut toimittaa järjestysrikkomuksen selvittäminen loppuun asti aina mahdollisen kurinpitorangeistuksen määräämiseen ja sitä koskevan

päätöksen tiedoksi antamiseen saakka, jolloin myös siirtoa koskeva päätös olisi perustunut todettuun järjestyserikkomukseen ja A olisi saanut asiassa muutoksenhakukelpoisen päätöksen. Todettakoon, että A:lla olisi tällöin ollut mahdollisuus myös vankeuslain 20 luvun perusteella hakea muutosta hänelle määrättyyn kurinpitovankilaan. Nyt ilmi tullessa tapauksessa A:n muutoksenhakuoikeus ei toteutunut kummassakaan tapauksessa: A:lle ei määrätty kurinpitovankilausta, koska järjestyserikkomuksen selvittämistä ei päätetty kurinpitovankilaustuksen määräämiseen ja sitä koskevan päätöksen tiedoksi antamiseen eikä vankeuslain 6 luvun 1 momentin 5 kohdan perusteella tehtyyn siirtopäätökseen saanut hakea muutosta.

Otaen huomioon, ettei ilmitullut menettelytapa ole merkittävästi vaikuttanut A:n oikeusasemaan, koska A:n avolaitoksesta suljettuun vankilaan siirtämiselle on saadun selvityksen valossa ollut olemassa perusteet, katson, ettei asia tältä osin anna aihetta enempään toimenpiteisiin, kuin että saatan edellä esitetyt käsitykseni apulaisjohtaja C:n ja vankilan tietoon. Sinänsä A olisi vankeuslain 6 luvun 2 §:n 2 momentin nojalla voitu siirtää välittömästi suljettuun vankilaan siksi ajaksi, jonka järjestyserikkomuksen selvittäminen vaati ja lopullinen siirtopäätös olisi voitu tehdä vasta kurinpitovankilaustuksen käsittelyn jälkeenkin.

Todettakoon tässä yhteydessä myös, että oikeusministeriö asetti työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää mahdollisuudet laatia luettelo sellaisista vankilassa tehtävistä ratkaisuksista, joista ei saa hakea muutosta ja arvioida järjestelyn suhde oikeusministeriön menettelyyn. Lisäksi työryhmän tuli laatia hallituksen esityksen muotoon ehdotus tarvittavista lainmuutoksista. Näiden lähtökohtien pohjalta työryhmä tarkasteli sekä vankeuslain että tutkintavankeuslain säännökset ja ryhmitteli laeissa säädetyt päätökset ja viranomaisoikeudet muutoksenhakukelpoisiin päätöksiin, muutoksenhakukielloissa oleviin päätöksiin ja tosiasialliseen hallintotoimintaan. Lähtökohtana jaottelussa oli, että vangin oikeuksia ja velvollisuuksia koskevat päätökset ovat muutoksenhakukelpoisia ja muutoksenhakukielloon voidaan asettaa päätökset, joilla ei puututa vangin oikeuksiin tai velvollisuuksiin ja jotka ovat lähellä tosiasiallista hallintotoimintaa. Työryhmän esityksessä todettiin seuraavaa: "*Pykälän mukaisilla siirtopäätöksillä puututaan vangin jo saavuttamaan etuuteen suorittaa rangaistuksensa vapaammissa oloissa avolaitoksessa, joten muutoksenhakuoikeus tällaisista ratkaisuksista on perusteltu. Voimassa olevassa laissa säädetään vain muutoksenhakuoikeudesta 6 luvun 2 §:n 1 momentin 1–3 kohdan perusteella tehdystä siirtopäätöksestä. Muutoksenhakukelpoisten päätösten luetteloon lisättäisiin myös 6 luvun 2 §:n 5–7 kohdan päätökset. Pykälän 1–3 kohdan perusteet eivät myöskään siinä määrin eroa 5–7 kohdan perusteista, että erilaiseen suhtautumiseen olisi syytä*".

Todettakoon vielä, että Hämeenlinnan hallinto-oikeus on 17.12.2007 antamassaan päätöksessä (nro 07/0733/2, dnro 01580/07/1240) katsonut, että vangilla on valitusoikeus myös vankeuslain 6 luvun 2 §:n 5 kohdan tarkoittamissa tapauksissa.

3.4.2

Muut ilmitulleet menettelyvirheet

Aluevankilan lausunnossa todettiin, että vankeuslain 6 luvun 6 §:n mukaan vangin siirtämisestä laitoksesta toiseen päättää sijoittajayksikön johtaja. Vankeuslain mukaan vankilan johtajalla ei ole toimivaltaa päättää vangin siirrosta, vaan laitoksesta voidaan tehdä esitys siirrosta sijoittajayksikölle. Vankeuslaki tuli voimaan 1.10.2006, eivätkä aiemmasta muuttuneet menettelytavat vielä kaikilta osin tulleet osaksi käytännön toimintaa vankilassa. Lausunnon mukaan osin tästä johtuu, että A oli siirretty laitoksesta toiseen vankilan johtajan päätöksellä, joka oli ollut lainmukainen käytäntö ennen vankeuslain voimaantuloa. Osin epäselvyys päätöksenteon toimivallassa johtui siitä, että Kestilän avovankilaosasto on osa vankilan toimintaa ja siirto avolaitoksesta suljettuun vankilaan on mielletty olevan vankilan sisäinen siirto, mihin vankilan johtajalla on toimivalta. Vankilan johtaja E on todennut, että käytän-

töä on sittemmin tarkennettu ja nykyään siirto avovankilaosastolta eli avolaitoksesta vankilaan eli suljettuun vankilaan tehdään sijoittajayksikön toimesta vankeuslain 6 luvun mukaisesti.

Aluevankilan lausunnossa todettiin edelleen, että A oli saanut tiedoksi ratkaisun siitä, että hänet siirrettiin suljettuun laitokseen. Lausunnon mukaan päätös oli siltä osin puutteellinen, että siitä ei ilmennyt, mihin laitokseen A päätettiin siirtää. Lausunnossa todettiin myös, että päätöksen nimen ei olisi pitänyt olla "kurinpitopäätös", koska tosiasiallisesti kyse oli vangin siirtämistä koskevasta päätöksestä.

Tyydyn ilmitullutta siirtomenettelyä koskevilta osin kiinnittämään apulaisjohtaja C:n ja vankilan huomiota siihen, ettei vankilan menettely vankilasta suljettuun vankilaan siirtämisessä ole ollut vankeuslain 6 luvun 6 §:n mukainen siirrosta päättävän viranomaisen osalta.

Muiden ilmitulleiden menettelyvirheiden (siirrettävän vangin vastaanottavan vankilan nimen puuttuminen ja päätöksen laatiminen väärälle lomakkeelle) osalta tyydyn niin ikään kiinnittämään vankilan huomiota tapahtuneeseen sekä siihen, että vangin siirtämistä koskeva päätös tulee valmistella huolellisesti.

4

TOIMENPITEET

Saatan apulaisjohtaja C:n ja vankilan tietoon edellä kohdassa 3.4.1 esittämäni käsityksen vankilan virheellisestä menettelystä avovankilasta suljettuun vankilaan siirtämisen yhteydessä. Samalla kiinnitän huomiota kohdassa 3.4.2 tehtyihin huomioihin vangin siirtoasiaa käsiteltäessä. Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni apulaisjohtaja C:lle ja vankilan johtajalle.

Lähetän jäljennöksen päätöksestäni myös aluevankilan johtajalle.

Muihin toimenpiteisiin kantelu ei anna aihetta.